

INFLUENȚA FLUCTUAȚIILOR ECONOMICE ASUPRA SECTORULUI CONSTRUCȚIILOR

Mirela Madalina STOIAN Conf. dr.ing., U.T.C.B.
Ana-Maria NICA Ing. ec., Colaborator U.T.C.B.

Abstract: Economic fluctuations that occur in different sectors in economy can positively or negatively influence the evolution of the main indicators specific to each sector.

As in other national economic sectors, the construction sector has been strongly influenced by economic fluctuations in the period 2000-2012, this influence is as visible today.

The instability of business environment which characterized Romania after the second half of 2008 had a negative impact of the number of companies active in this sector, number of employees in the sector and construction works.

1. ASPECTE GENERALE PRIVIND SECTORUL CONSTRUCȚIILOR ȘI ECONOMIA NAȚIONALĂ

Sectorul construcțiilor are o importanță strategică pentru România și celelalte țări membre UE pentru că oferă o mare parte din infrastructura necesară desfășurării activităților unei societăți.

Constituie de asemenea unul din motoarele principale pentru celelalte sectoare de activitate, atât din punct de vedere al impulsivității producției de materiale de construcții, cât și prin crearea de obiective noi, cu caracter rezidențial, construcții inginerești și nu în ultimul rând construcții cu caracter rezidențial, influențând astfel direct celelalte sectoare de activitate.

Sectorul construcțiilor a fost reprezentat de o valoare globală a investițiilor de cca 16,6 miliarde euro în anul 2010, reprezentând aproximativ 8,8% din PIB realizat la nivelul aceluși an.

Alături de celelalte sectoare economice, sectorul construcțiilor a fost puternic influențat de fluctuațiile economice specifice perioadei 2002-2012. Modificarea condițiilor de creditare, în sensul diminuării lor, a contribuit la oferirea de credite unor debitori cu solvabilitate redusă. Facilitarea accesului la finanțare a avut ca efect creșterea cererii pentru construcțiile rezidențiale și implicit creșterea prețurilor de vânzare a acestora. Sectorul imobiliar atrage astfel din ce în ce mai mulți investitori care, în majoritatea cazurilor aleg să își finanțeze proiectele din surse împrumutate.

Spargerea ”balonului de săpun” imobiliar atât în România cât și în alte state ale Uniunii Europene, a avut ca efect o criză a fondurilor de investiții speculative, a băncilor de investiții și comerciale, precum și a companiilor de asigurări. Această situație atrage după sine îngreunarea condițiilor de acordare a creditelor, obținerea unei finanțări de la instituții bancare din România fiind astăzi un obiectiv greu de atins.

Toate aceste ”jocuri” economice au avut efecte atât pozitive cât și negative asupra sectoarelor economice naționale în general, și asupra sectorului de construcții în special.

2. EVOLUȚIA SECTORULUI DE CONSTRUCȚII DIN ROMÂNIA

De-a lungul timpului sectorul construcțiilor a cunoscut variații importante la fluctuațiile economice naționale. Această sensibilitate a construcțiilor din România se traduce prin modificări semnificative ale numărului de întreprinderi active în acest sector, variații ale cifrei de afaceri, numărului de salariați din domeniu și ale lucrărilor de construcții realizate.

Perioada 2002-2008, cunoscută ca o perioadă de boom economic pentru România, a fost caracterizată de o creștere semnificativă a sectorului construcțiilor. Astfel, începând cu anul 2002 lucrările de construcții realizate la nivel național au crescut cu peste 30%, cea mai mare creștere, de aproximativ 45 puncte procentuale, fiind înregistrată în anul 2007 comparativ cu anul anterior.

După cum este prezentat în fig.1 din totalul construcțiilor realizate, ponderea cea mai mare o au construcțiile noi și reparațiile capitale, peste 95% dintre acestea fiind realizate în antrepriză.

Criza economică, instalată în a doua jumătate a anului 2008 a avut ca efect scăderea cu 14% respectiv 9% a lucrărilor de construcții realizate în anul 2009 respectiv 2010 față de anii anteriori, românii alegând în continuare realizarea de construcții noi și mai puțin reabilitarea și întreținerea celor existente.

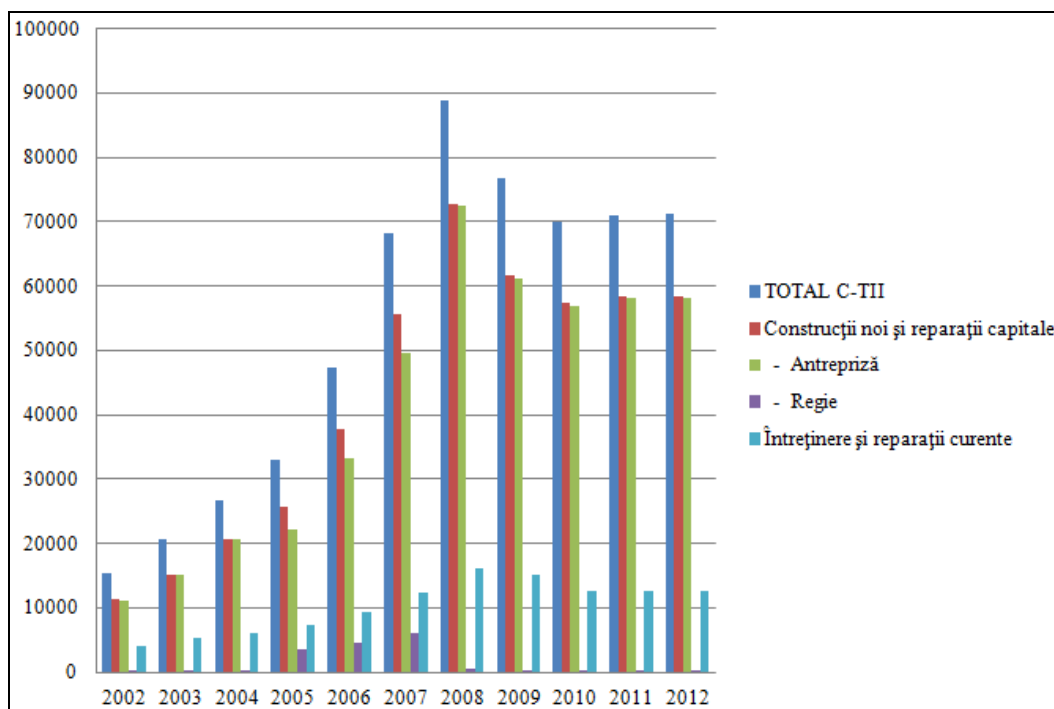

Fig.1 – Evoluția lucrărilor de construcții după modul de execuție în perioada 2002-2012 – milioane lei prețuri curente - (sursa: Prelucrare pe baza datelor INS)

Datorită accentuării, îndeosebi în marile orașe, a tendinței de creștere a spațiilor industriale, de depozitare și comercializare, dar și modernizarea unor școli și construirea unor săli de sport, s-a înregistrat în 2008 o creștere cu aproximativ 35% a clădirilor nerezidențiale. În perioada 2006-2008 atât clădirile rezidențiale cât și infrastructura de transport au urmat trendul ascendent al clădirilor nerezidențiale, înregistrând însă o pondere mai mică în totalul lucrărilor de construcții.

Instalarea crizei economice a avut ca efect scăderea lucrărilor de construcții pentru toate cele trei categorii de obiecte analizate, care înregistraseră în perioada de boom economic creșteri

spectaculoase (fig.2). Astfel, în anul 2009 clădirile nerezidențiale au avut o scădere de aproximativ 54% comparativ cu anul anterior, perioada următoare fiind caracterizată de o ușoară stabilizare.

Nevoia permanentă de investire în infrastructura de transport a determinat un nivel al scăderii mai redus pentru această categorie de obiecte (-9,5%) în anul 2009 față de anul 2008. În cazul clădirilor rezidențiale anul 2009 aduce o scădere de 22,3% față de anul 2008, scădere care, din cauza mediului economic instabil, se menține și în perioada următoare (fig.2).

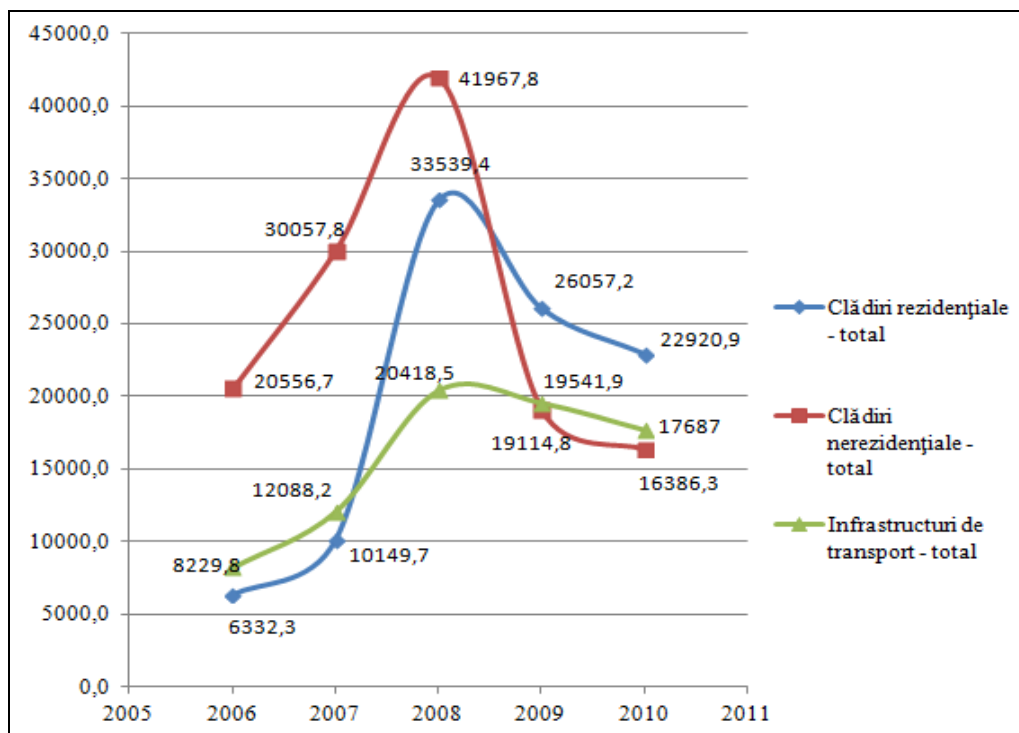

Fig.2 – Evoluția lucrărilor de construcții pe categorii de obiecte în perioada 2006 – 2010 – milioane lei prețuri curente- (sursa: Prelucrare pe baza datelor INS)

Instabilitatea mediului economic susținută de legislația fiscală deficitară, dar și de stocurilor de locuințe vacante și prețurile acestora face imposibilă supraviețuirea întreprinderilor în acest context.

AN	NUMĂRUL DE ÎNTEPRINDERI PE CLASE DE MĂRIMI			
	0-9	10-49	50-249	250 și peste
2005	24799	4211	1194	168
2006	29477	5185	1292	161
2007	38774	6467	1499	185
2008	42314	6625	1550	194
2009	52080	6665	1245	145
2010	42392	5836	996	124
2011	35596	6645	1136	126
2012	34637	6636	1132	126

Tabel 1- Numărul de întreprinderi active în construcții pe clase de mărimi în perioada 2005-2012 (sursa: Prelucrare pe baza datelor INS)

Dacă în anii 2007, 2008 toate categoriile de întreprinderi analizate au înregistrat creșteri mai mult sau mai puțin notabile, perioada 2009-2012 a fost una nefavorabilă, în special pentru întreprinderile mari și foarte mari.

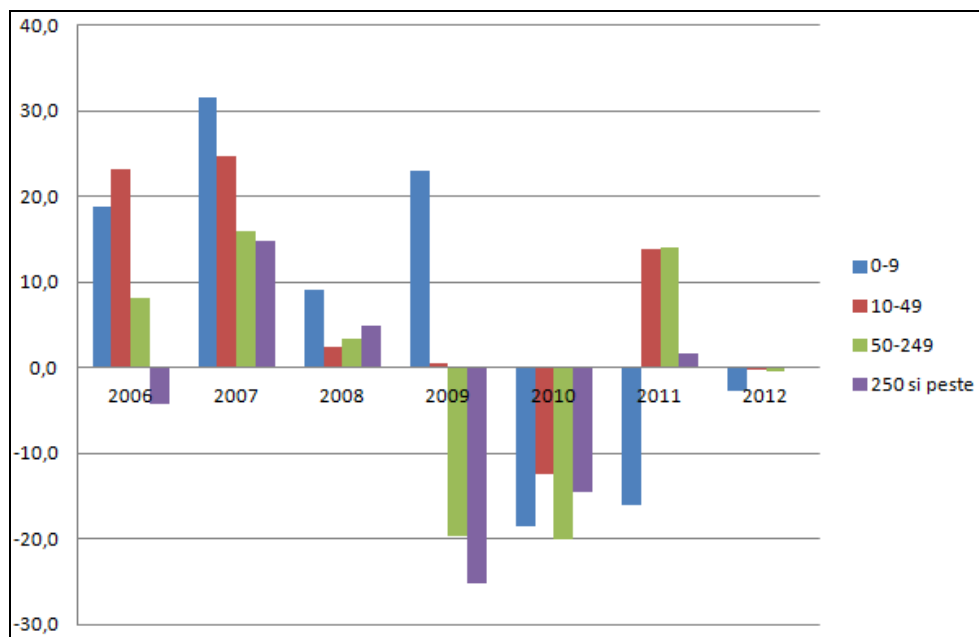

Fig.3 – Variația întreprinderilor active în construcții pe clase de mărimi în perioada 2006-2012
- % -
(sursa: Prelucrare pe baza datelor INS)

În perioada de boom economic cel mai mare salt a fost făcut în anul 2007 de întreprinderile mici, urmate de întreprinderile mijlocii și mai puțin de celelalte două categorii. Cu variații pozitive reduse în perioada 2006-2008, întreprinderile mari și foarte mari au fost primele afectate de instalarea crizei economice, înregistrând cele mai mari scăderi ale numărului de întreprinderi de construcții pe clase de mărimi.

Toți factorii menționați anterior, la care se adaugă dificultățile întâmpinate în contractarea creditelor, costurile mărite ale finanțării și prăbușirea piețelor de export, au determinat reducerea considerabilă a numărului de întreprinderi active în sectorul construcțiilor și implicit reducerea numărului de salariați.

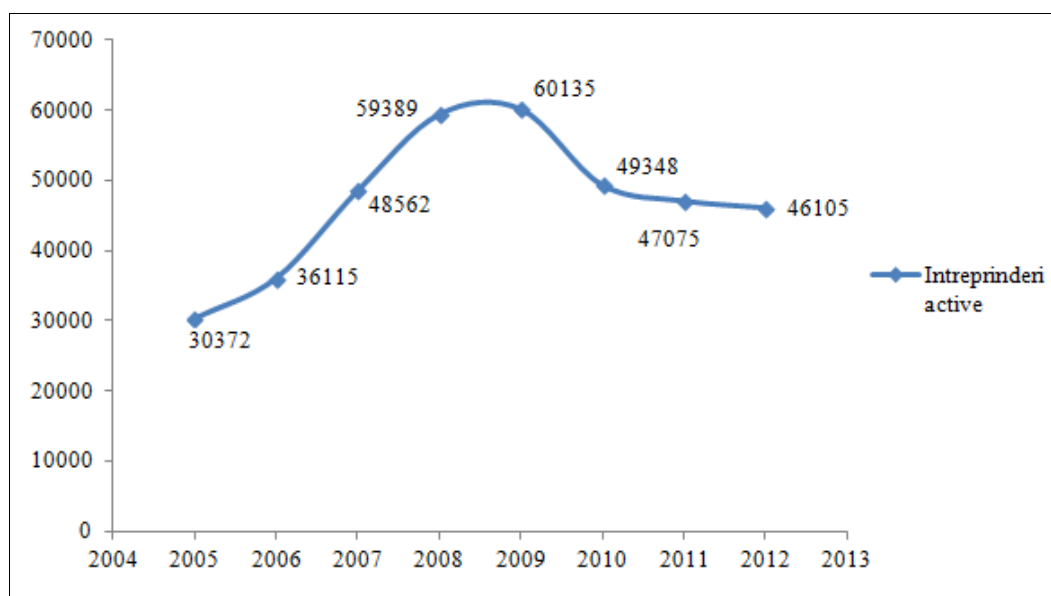

Fig.4 – Evoluția numărului de întreprinderi active în sectorul construcțiilor în perioada 2005-2012
(sursa: Prelucrare pe baza datelor INS)

Dacă în perioada 2000-2008 sectorul construcțiilor era atractiv pentru investitori (fig.3), începând cu anul 2010 gradul de atractivitate a scăzut, numărul de întreprinderi active în acest sector diminuându-se considerabil. Astfel, în 2012 se înregistra la nivel național o scădere cu aproximativ 23% a numărului de întreprinderi active în construcții comparativ cu anul 2009, an în care a fost atins pragul maxim al acestui indicator.

Nici anul 2013 nu este unul favorabil, în primele nouă luni ale acestui an 2205 întreprinderi din sectorul construcțiilor intrând în insolvență, în creștere cu 9,21% față de aceeași perioadă a anului anterior. (sursa: Situații statistice. Oficiul Național al Registrului Comerțului)

Această reducere a numărului de întreprinderi din construcții are ca efect imediat scăderea populației ocupate și a numărului mediu de salariați.

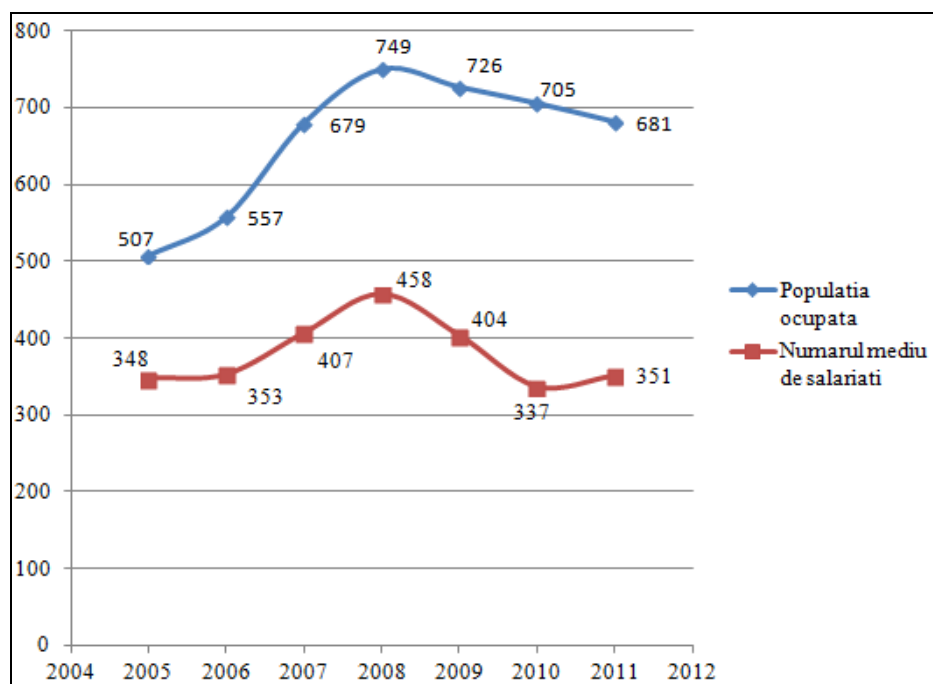

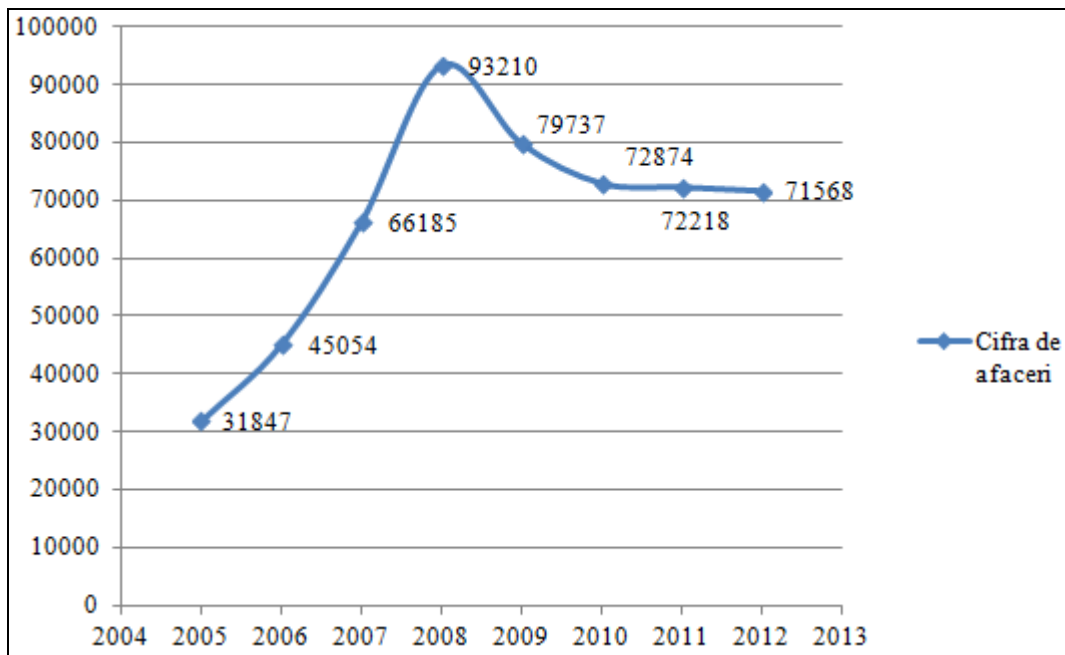
Fig.5 – Evoluția populației ocupate și a numărului mediu de salariați din construcții în perioada 2005-2011
- mii persoane -
(sursa: Prelucrare pe baza datelor INS)

Chiar dacă stabilitatea relativă a economiei din perioada 2005-2008 a determinat o creștere constantă a populației ocupate și a numărului mediu de salariați din sectorul construcțiilor, instabilitatea de după a doua jumătate a anului 2008 a avut ca efect reducerea valorilor celor doi indicatori.

Influența fluctuațiilor economice asupra sectorului de construcții este evidențiată, alături de ceilalți indicatori prezentați mai sus, prin valorile cifrei de afaceri înregistrate în diferite perioade. Astfel, accesul facil la finanțare în perioada 2005-2008 a avut ca efect creșterea cererii de lucrări de construcții și implicit a cifrei de afaceri înregistrate la nivelul întreprinderilor active în acest sector.

În primii patru ani ai analizei se evidențiază creșteri spectaculoase ale cifrei de afaceri, valorile acesteia fiind cu 192,7% mai mari în anul 2008 comparativ cu anul 2005.

Spre deosebire de intervalul 2005-2008, perioada imediat următoare cunoaște variații negative semnificative, care transformă acest sector al construcțiilor într-unul mai puțin atractiv. Se înregistrează așadar scăderi ale cifrei de afaceri de aproximativ 14.000 milioane lei în primul an al crizei economice, aceste reduceri diminuându-se tot mai mult în anii următori (fig.6).

**Fig. 6- Evoluția cifrei de afaceri pentru întreprinderile din construcții în perioada 2005-2012
- milioane lei –
(sursa: Prelucrare pe baza datelor INS)**

Din analiza variațiilor principalilor indicatori specifici sectorului de construcții, se constată că influența fluctuațiilor economice asupra acestui sector este una semnificativă. Ca și în cazul celorlalte sectoare, sectorul construcțiilor este puternic afectat de mediul economic instabil ce a caracterizat România încă din a doua jumătate a anului 2008.

Inexistența unui cadru legal eficient, care să vină în ajutorul întreprinderilor active în acest sector, duce la adâncirea efectului negativ pe care l-a avut criza economică în spațiul românesc.

BIBLIOGRAFIE

- [1] INS, Anuarele statistice ale României 2006-2012
- [2] INS, România în cifre 2006-2012
- [3] Build Up Skills-România, Raport de analiză a stării actuale, 2012